

Секція 3

УДК 005.963.1:352

ОСОБЛИВА ТУРБОТА ДЕРЖАВИ – ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

**Кірдан О.П., кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри
економіки та соціально-поведінкових наук, Уманський державний
педагогічний університет імені Павла Тичини**

Великій кількості об'єднаних територіальних громадах (ОТГ), які ледве «зводять кінці з кінцями», доводиться шукати відповіді на найважливіші господарські питання не жертвуючи при цьому інтересами жителів: де знаходити нові джерела прибутків, як створювати робочі місця, як оптимізувати витрати? І від результативності знайдених відповідей багато в чому залежатиме доля децентралізації – найдинамічнішої з українських реформ останніх років.

Слід пам'ятати, що після вибору Л. Кучми Президентом України, явно позначилася стійка тенденція до перерозподілу повноважень на користь центру. Цей підхід був закріплений в Конституції 1996 р. і законі про місцеве самоврядування 1997 р. Обрізання можливостей місцевої влади і встановлення суворого централізованого контролю над виконавчою вертикаллю з боку Президента пояснювалося специфікою моменту і потребою суспільства в «сильній руці» [1]. Пам'ятати потрібно тому, що протягом його президентства було сформовано умови для появи на українському ринку фінансово-промислових груп, на базі яких згодом сформувалися бізнес-структури теперішніх олігархів, пише zaxid.net. [2].

Україні не потрібна «сильна рука», потрібні сильні регіони. Сильні регіони – це сильна Україна. В Україні регіональний розріз соціально-економічного розвитку виконує особливу роль, він специфічний в кожному

регіоні. Якщо сказати грубу правду, то вона не приємна для слуху – продуманої, обґрунтованої, стратегічно побудованої регіональної програми Україна не має. Це не означає, що нічого в цьому напрямі не робиться.

Особливо ця проблема актуалізувалася в 2014 р. За 2015 р. сумарний обсяг місцевих бюджетів виріс на 42% в порівнянні з роком попереднім : з 70,2 млрд. грн. до 99,8 млрд. грн. У 2016 р. збільшення склало 49%, а сумарний обсяг досяг 146,6 млрд. грн. Більше того, отримані кошти на 11% перевищили обсяг надходжень, передбачених самими місцевими бюджетами. У 2017 р. зростання дещо сповільнилося, але все-таки склав 31% або 45,3 млрд. грн. Прибутки загального фонду місцевих бюджетів в Україні в січні – травні 2018 р. в порівнянні з січнем – травнем 2017 р. виросли на 24,1%, або на 17,4 млрд. грн. [3]. Президент Петро Порошенко, виступаючи у 18 червня 2018 р. на XIV Українському муніципальному форумі, відмітив вибухове зростання державної підтримки громад: «З 2014 р. по теперішній час державна підтримка на розвиток територіальних громад, на розвиток їх інфраструктури виросла в 39 разів. Я думаю, що це дуже красномовні цифри. У 2014 р. цифра була 0,5 млрд., зараз – майже 20 млрд».

Аналіз виконання програм свідчить, що не ріст вкладених в регіони бюджетних коштів характеризує розвиток регіонів, а їх результативність та економічне, бережливе їх використання. Очевидно, що успіх стратегічного планування у вирішальній мірі залежить від того, наскільки керівники ОТГ уміють управляти їх розвитком, стратегічно мислити, наскільки вони націлені на це. У найбільш розвиненому виді стратегічне планування – це результат колективних зусиль усіх підрозділів ОТГ і їх керівників. Тому для його успішного здійснення мають бути створені відповідні організаційні механізми, котрі забезпечують функціонування і умови, за допомогою яких працівники різних рівнів отримують можливість брати участь у визначенні майбутнього розвитку своєї ОТГ.

Відомий вітчизняний економіст і географ В. Поповкін, який обґрунтовував і відстоював необхідність регіонально-цілісного підходу в управлінні

економічним розвитком держави, вважав, що регіональна політика України повинна сприяти ефективному досягненню головних економічних, соціальних і екологічних цілей розвитку держави завдяки використанню закономірностей і чинників територіального розподілу праці і регіонального комплексотворення. Регіональна політика, а саме децентралізація, має бути спрямована на: створення в усіх регіонах, містах, сільській місцевості, населених пунктах будь-якого масштабу адекватних умов для життєдіяльності людини, реалізації її можливостей, відтворення робочої сили, праці, побуту, відпочинку»[4, с. 54].

Сьогодні децентралізація повноважень у сфері державного управління досягла в Україні найвищого за усю її історію рівня. Владі вдалося провести ряд важливих структурних реформ у сфері освіти, охорони здоров'я і держуправління, а також запустити усебічну програму децентралізації, метою якої є надання локалізованих соціальних послуг по всій країні. Ці заходи вже принесли очевидні політичні дивіденди у вигляді серйозної підтримки місцевих органів влади і мерів.

Нині постає невідкладне завдання – підготовка кваліфікованих кадрів для управління діяльністю об'єднаних територіальних громад. Над виконанням цього надважливого завдання мають працювати заклади вищої освіти, які повинні враховувати запити стейкхолдерів.

Інформаційні джерела

1. Проблемы и перспективы децентрализации власти в Украине. /А. Ермолаев, Ю. Надтока, С. Денисенко, О. Маркеева, В. Романова. Институт стратегических исследований. – К. 2015. Електронний ресурс. – Режим доступу: http://newukraineinstitute.org/media/news/560/file/8F_2.pdf
2. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://acc.cv.ua/news/ukraine/uleonida-kuchmi--yuviley-drugomu-prezidentu-ukrayini-vipovnilosya-80-rokiv-34914>
3. Георгій Чижов. Будні децентралізації. Європейський діалог 2018.
4. Поповкін В.А. Регіонально-цілісний підхід в економіці: монографія / В.А. Поповкін. – К.: Наук. думка, 1993. – 220 с.